

- Deutsch: Die österreichischen Siemens-Schuckert Werke in Wien.
 Geoffroy et Delare: Recueil des lois, reglements et cahiers des charges.
 Koch: Die Konzentrationsbewegung in der deutschen Elektroindustrie.
 Fasold: Die sieben grössten deutschen Elektrizitätsgesellschaften.
 Jahrbuch der deutschen elektrischen Strassenbahnen.
 Reisser: Elektrische Energieversorgung ländlicher Bezirke.
 Straus: Die deutschen Überlandzentralen.
 Kreller: Die Entwicklung der deutschen elektrotechnischen Industrie.
 Krasny: Die elektrische Gesetzgebung.
 Schreiber: Die rechtlichen Fragen in der Elektrizität.
 Electrical Times.
 Elektrotechnischer Verein in Wien: Statistik der Elektrizitätswerke in Österreich, 1911.
 Dettmar: Statistik der Elektrizitätswerke in Deutschland 1911.
 Bayerisches K. Staatsministerium des Innern: Bericht über den Stand der Wasserkraftausnützung und Elektrizitätsversorgung in Bayern.
 Vereinigung der Elektrizitätswerke: Statistik für das Betriebsjahr 1911 bis 1912.
 Compass 1913 a časopisová literatura.

Hospodářské dějiny.

Dr. Karel Pišecký.

Světová válka se všemi svými podrobnostmi, se všemi svými průvodci, následovníky a vedlejšími zjevy vryje se hluboko do dějin světových, kam patří již svým dějištěm a svými důsledky. Za tisíce let budou historikové zkoumati originální, anebo blízké dokumenty pro posouzení dnešních časů a přijdou jistě národům Homérové, kteří básnickým svým talentem vytvoří pomníky umělecké velikým postavám ohromného zápasu sil, které se vybíjejí v lidové válce na nesmírných frontách, jichž linie jenom skromně protínalo stěhování národů. Stěhování národů — hračka proti dnešním posunům vojenských mass. Kapitola ohromná dějin světových bude mít jistě také svoje specialisty, kteří probadají hlavně odborný materiál a posoudí jeho spolehlivost.

Je zcela pochopitelno, že se všech stran se volá: »Pište kroniky.« Kdo tyto kroniky píše, a kdo je zachová potomstvu, to je ovšem jinou otázkou a jistě také stejně důležitou. Plné ruce budou mít jednu historikové hospodářští. Co před jejich očima se zjeví, bude obrazem neobyčejně zajímavým, poutavým a již dnes chceme, aby to bylo také obrazem pravdivým. Sociální a hospodářská historie má čím dále, tím větší cenu a dobývá si rychle půdy u všech národů a jinde více než u nás.

A přece pro nás v přítomné době pučící hospodářský život na naší rodné půdě znamená mnohem více než jinde. Jsme právě uprostřed svého hospodářského obrodu, právě nyní dokonáváme dílo svého znovuzrození, kterému jenom silná hospodářská půda je zdravou kolébkou. Pro posouzení toho, co náš národ vykonal a co vykoná, jakou životní resistenci projeví a jakou v rodině kulturních národů evropských osvědčí sílu průbojnou, jakým bude

předbojníkem v oboru kultury, pro to pro všecko bude spolehlivým kompasem seznání dnešních jeho hospodářských poměrů.

Domácí historikové sáhnou jistě v budoucnosti po současných pramenech a kdo ví, najdou-li kronik z per povolanych. Základem seznání dnešních poměrů snad jediným budou asi noviny a snad právě pro svoje denní zaznamenávání deníky. A tu se nám zdá, že o toto zaznamenávání není dostatečně a vždy objektivně postaráno.

Nejsou to zejména vždy skutečné hospodářské postavy, které novinami z důvodů jiných pronikají, a není to vždy skutečný hospodářský život, jehož domnělá fotografie je nám reprodukuje. Víme, že věc má svoje obtíže, že deníky také žijí a žítí musí ve svém prostředí a jistě s ohledem na ně, a nečiníme proto výtky.

Chceme jenom říci, že noviny nebudou samy měřítkem. Těžko je také svěřiti vše veřejnosti a tím snad mnohou věc pokaziti. Kdo nám tedy pomůže? Soudíme, že mlčelivé archivy Zemské a Hypoteční banky byly by dobrým důvěrníkem a pro budoucí časy studnicí pravého poznání pro hospodářské historiky. Tam snad bude lze opatřiti prostředky i důvěrníky a methodicky ujeti se práce za vedení Národohospodářského ústavu.

Z P R Á V Y.

Vznik a vývoj Hypoteční banky království Českého. Dne 16. ledna 1915 dovršila Hypoteční banka království Českého padesátý rok své činnosti. K tomuto jubileu vydala z pera svého tajemníka Dra. Bedřicha Ženiška nádhernou publikaci »Vznik a vývoj Hypoteční banky království Českého« (stran 216), z níž pro její zajímavost vyjímáme: Spis skládá se podstatně ze dvou hlavních částí, z nichž prvá obsahuje jakousi praehistorii banky, druhá vlastní dějiny ústavu od jeho založení až po naše dny. Nejstarší pokus, zřídit banku hypoteční v Čechách, týká se majetku domovního. R. 1762 na popud císařovny Marie Terezie jednalo se o zřízení pojišťovny v Praze pro vlastníky domů. Stavové usilovali tu o jakousi kombinaci pojišťovny s bankou hypoteční. Schválení plán tento nedošel. Dalším pokusem je v literatuře málo známý návrh dvou českých šlechticů, Jana hr. Buquoye a Fr. Ant. hr. Kolovrata na zřízení stavovské půjčovni banky, projednávaný r. 1790 na sněmu, návrh nad jiné současné i pozdější projekty vynikající, u něhož překvapuje nejvíce zásada umořování — tehdy něco naprosto nového. Nejvyššího schválení nedošel. Skoro z téže doby máme v Čechách další projekt hypotečního ústavu dle vzoru slezských úvěrních spolků rytířských v pamětním spise českých stavů asi z r. 1791. Po sedmileté válce totiž povolil Bedřich II. zadlužené šlechtě v Pruském Slezsku zřízení nucené úvěrní organizace držitelů rytířských statků s ručením solidárním (dle projektu kupce Bühringa). Stavovský tento úvěrní spolek hypotekární měl, a sice výhradně svým členům, poskytovat úvěr zá-